

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

2
1905

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

ÉDITIONS

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ της Κ.Υ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— Σφραγίς καὶ ὑπογραφή Νεοφύτου Παροναξίας.

Ἐπὶ τοῦ τίτλου τοῦ ἐν τῇ ἐμῇ βιβλιοθήκῃ ἀποκειμένου ἀντιτύπου τοῦ Διαλόγου τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ ἐκ-
δεδομένου ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῷ Νικολάῳ Γλυκεῖ ἐν ἔτει
1780 εὔρηται ἀποτετυπωμένη ἢ ἐνταῦθα πανομοιοτύπως
ἐκδιδόμενη σφραγίς. Δηλοῦσι δὲ τὰ γράμματα ΠΡ ΝΞ
ΝΦ ΤΣ τὸν Παροναξίας Νεόφυτον. Πράγματι δ' ἐν τῷ
λευκῷ φύλλῳ ὀπίσθεν τοῦ τίτλου εὔρισκομεν τὸ ἐνταῦθα
παρατιθέμενον αὐτόγραφον σημείωμ' αὐτοῦ, λέγονν' Ἐκ τῶν τοῦ Παρο-

Ἐκ τῶν τοῦ Παροναξίας Νεοφύτου: ~

ναξίας Νεοφύτου: ~. Τῇ αὐτῇ δὲ χειρὶ εὔρηται ἐπὶ τοῦ χαρτονίου
τῆς σταχώσεως τὸ σημείωμα τὸδε· Ἐν ἔτει αὐτῷ ἐγίνε ἡ εἰρήνη
μεταξὺ ὄλων τῶν βασιλέων καὶ τῆς γαλλίας: ἦτις καὶ παγ-
κόσμιος ὀνομάσθη. Ἐχομεν κατὰ ταῦτα ὡς ὄρια χρονολογικὰ περὶ
τοῦ Νεοφύτου τὸ ἐπὶ τῆς σφραγίδος ἐπιγεγραμμένον ἔτος 1780, ὅπερ
εἶνε πάντως τὸ πρῶτον τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ ὡς μητροπολίτου Πα-
ροναξίας, καὶ τὸ 1802, ὅτ' ἔγραψε τὸ σημείωμα περὶ τῆς εἰρήνης.
Ἀποδεικνύεται δ' ἐκ τούτου, ὅτι ἔζη μὲν μέχρι τοῦ 1802, ἀλλ' ἀγνω-
στόν μοι ἂν κατεῖχεν ἐτι τὸν θρόνον Παροναξίας ἢ ἀρχιεράτευεν ἀλ-
λαχοῦ ἢ ἦτο τυχὸν ἐκπτωτος. Ὑπῆρξε δὲ ὁ Νεόφυτος ἴσως ἄμεσος
διάδοχος τοῦ Ἀνθίμου, ὅστις ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων ἐκείνων
τῶν Κυκλάδων τῶν ἐν ἔτει 1771 δι' ἐγγράφου δηλωσάντων ὑποτα-
γὴν εἰς τὴν Αἰκατερινὴν Β' (Κ. Παλαιολόγου Ἡμερολόγιον Χρυσ-
τιόβσκη ἐν Παρνασσῷ Τόμ. Η' σ. 242). Τοῦτον εὔρισκομεν τὸ ἐπό-
μενον ἔτος συνυπογεγραμμένον ἐν ἐγγράφῳ πατριαρχικῷ πρὸς τὸν μη-
τροπολίτην Δέρκων Διονύσιον τὸν Σαμουρκάσην (Γ. Πουρναρᾶ Ἐλάσ-
σονες ἱστορικαὶ σελίδες ἐκ τῆς Θεραπειάδος ἐν τῷ Α. Παλαιο-
λόγου Ἡμερολόγιῳ τῆς Ἀνατολῆς τοῦ 1885 σ. 137).

— **Βλάχοι καὶ ὄχι Βράχοι.** Παρὰ τῷ Λαονικῷ Χαλκοκονδύλῃ ἐν ἐκδ. Βόννης σ. 34,9 κ. ε. εὔρηται ἀξίον μελέτης ἐθνολογικὸν χωρίον, εἰς ὃ παρειφέρθησεν ἀξία σημειώσεως παρανάγνωσις τῶν ἐκδοτῶν. Τοσοῦδε μέντοι ἐπίσταμαι, λέγει ὁ Χαλκοκονδύλης, ὡς τοῖς ὀνόμασι ταῦτα δὴ τὰ γένη διεστνηκότα ἀλλήλων ἦθεσι μὲν οὐκέτι, γλώττη δὲ καὶ φωνῇ τῇ αὐτῇ χρώμενοι κατάδηλοι εἰσιν ἔτι καὶ νῦν. Ὡς μέντοι διέσπαρται ἀνά τὴν Εὐρώπην, πολλαχῇ ὤκησαν, ἄλλη τε δὴ καὶ ἐν τινὶ τῆς Πελοποννήσου χώρας τε τῆς Λακωνικῆς ἐς τὸ Ταθγετον ὄρος καὶ ἐς τὸ Ταίναρον ὠκημένον. Ὡ δὴ καὶ ἀπὸ Δακίας ἐπὶ Πίνδον τὸ εἰς Θετταλίαν καθῆκον ἐνοικῆσαν ἔθνος. Βράχοι δὲ ἀμφότεροι ὀνομάζονται· καὶ οὐκ ἂν δὴ ἔχω διεξιέναι ὀποτέρους ἂν τούτων λέγοιμι ἐπὶ τοὺς ἐτέρους ἀφικέσθαι. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα Βράχοι, τὸ ἐν τῇ λατινικῇ μεταφράσει ἔτι δεινότερον παραφθαζέν εἰς Bacchi, εἶνε φανερώτατον, ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ Βλάχοι. Καὶ οὐδεμία μὲν ὑπάρχει περὶ τούτου ἀμφιβολία. Σαφέστατον δὲ καθιστάνει τὸ πρᾶγμα καὶ ἡ γραφὴ τοῦ

λ

Τυβιγγείου κώδικος (T) βράχοι, ἣν παρέθηκε μὲν ἐν ὑποσημειώσει τῆς βονναϊκῆς ἐκδόσεως ὁ Ἐμμανουὴλ Bekker, ἀλλὰ μὴ ἐννοήσας, καθ' ἃ φαίνεται, τὴν σημασίαν καὶ ἀξίαν αὐτῆς πρὸς διόρθωσιν τοῦ ἐσφαλμένου ὀνόματος.

— **Χρυσόβουλλον Ἰσαακίου Κομνηνοῦ περὶ χειροτονωτῶν ἱερέων.** Ἐν τῷ φ. 502^b τοῦ ὑπ' ἀρ. 879 κώδικος τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν, γεγραμμένου τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, ἀνέγνων τὰ κατωτέρω, ἐπανορθουμένων τῶν κακῶν γραφῶν τοῦ βιβλιογράφου, ἃς παραθέτω ἐν ὑποσελιδίῳ σημειώματι·

Τὸ χρυσόβουλλον τοῦ βασιλέως Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὅπερ ἐπεκύρωσε καὶ τὸ συνοδικὸν ψήφισμα τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ, φησὶν ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τῶν ἱερέων καὶ ἐπὶ τῷ κανονικῷ τὸν παλαιὸν ἐνεργεῖν τύπον καὶ μηδὲν ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ λαμβάνειν πλέον τὸν χειροτονοῦντα τοῦτον ἐπίσκοπον ἀλλ' ἢ μόνα τὰ ἐπτὰ χρυσᾶ νομίσματα, ἵγουν

1. τὸ (εἰ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τῷ) χρυσόβουλλον	2. ἐπεκέρωσε			
καὶ το	ψήφισμα	3. ἱεραίων	4. τῶν π.	5. τὴν
πλέον	6. χρυσᾶ			

ἐν μὲν ὅτε ποιεῖ αὐτὸν ἀναγνώστην, τρία δὲ ὅτε χειροτονεῖ αὐτὸν διάκονον καὶ ἕτερα τρία, ὅτε πληροὶ αὐτὸν ἱερέα ὡσαύτως καὶ ὑπὲρ τοῦ κανονικοῦ ἀπὸ τοῦ ἔχοντος χωρίου τριάκοντα καπνοὺς νόμισμα χρυσοῦν ἐν ἀργυρᾷ δύο, κριὸν ἓνα, κριθῆς μοδίους ἕξ, οἴνου μέτρα ἕξ, ἀλεύρου μόδια ἕξ 5 καὶ ὄρνεις τριάκοντα. Ταῦτα δὲ ἐπεκύρωσε καὶ ἕτερον συνοδικὸν σημείωμα τοῦ πατριάρχου Νικολάου.

Ἡ περίληψις αὕτη τοῦ περὶ τῶν χειροτονητῶν τῶν ἱερέων χρυσοβούλλου τοῦ Ἰσακίου Κομνηνοῦ εἶνε περὶ τινος διάφορος ἐν ταῖς *Novellae constitutiones post Justinianum* τοῦ *Zachariae von Lingelthal* ἐν σ. 322, παραλαβόντος ἐκ τοῦ Συντάγματος Κανόνων Ῥάλλη-Ποτλῆ Τόμ. Α' σ. 75. Πρὸς καὶ Βαλσαμῶνα παρὰ Ῥάλλη-Ποτλῆ Τόμ. Δ' σ. 492 καὶ Ἀρμενόπουλον ἐν τῷ *Jus Graeco-Romanum* Τόμ. Α' σ. 7.

— Ἡ ἐκ Τεμαπῶν λατινικὴ ἐπιγραφή. Ὁ συνάδελφος κ. Σπυρ. Βάσης ἐγραψέ μοι τῇ 17 Δεκεμβρίου τάδε· α' Ἡ ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Β' σ. 277 κ. ἐ. ἐκδοθεῖσα λατινικὴ ἐπιγραφή κεῖται ἤδη ἐν C. I. L. III suppl. T. II σ. 2316⁴³. Παρατηρεῖ δὲ ἐνταῦθα ὁ ἐκδότης (Mommson) ὅτι κατὰ τὸν προεκδόντα *Pridek* ἀναγνωστέον *Iuliani*, ἐπάγει δὲ: *Fortasse, id quod ectypum suadere videtur, primum fuerat IVLIANI, id deinde mutatum in IVBIANI*. Τούτοις ἐγὼ προστίθημι ὅτι ἴσως καὶ ἐν στ. 4 ἀναγνωστέον *victoriS*, καὶ ρητέον ὅτι τὸ S τῷ χρόνῳ ἐγένετο ἐξίτηλον ἢ δυσδιάκριτον, οὐ τεθέντος ὑποληπτέον ὅτι ὑπερθεῖν τῶν νῦν κειμένων ἔκειτο *ex auctoritate* ἢ *ex indulgentia* ἢ *iussu* ἢ τι τοιοῦτον οὐ τεθέντος ἢ γενικῆ - *ani* ἔχει ὀρθῶς ».

— Διορθώσεις εἰς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχέα. Ὁ σχολάρχης Ἄνδρου καὶ ἀρχαῖός μου μαθητῆς κ. Ἰωάννης Κ. Βογιατζίδης, ὅστις συνειργάσθη μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ καταγραφῇ τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἀγίας, ἐπέστειλέ μοι τῇ 15 Νοεμβρίου 1905 τὰς ἐξῆς διορθώσεις εἰς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχέα:

α') Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Α' σελ. 15 στ. 4-7: «οὐ μὲν αἱ.

1. ἀναγνώστην	2. διάκονον	πληροὶ	ἱερέα	3. ἔχον-
τος ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἔχοντος		4. τριάκοντα	ἀργυρᾷ	
5. μοδίου	οἴνου	6. ὄρνεις	ἐπεκέρωσαι	

βάρβαροι μετὰ τὸ συμβεβηκὸς σφίσι πάθος ἡσυχίαν ἠγάπων, ἀλλ' ἀνιστάντες τῶν οἰκείων ἔθνῶν πανστρατιᾷ Κίμβροι τε καὶ Τεύτονες, ὧν ἔτι πολὺ πλῆθος κατὰ τὴν οἰκείαν ἀπελέλειπτο, ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν σὺν ὄπλοις ἐβρόησαν».

Προτιμῶμεν νὰ ἀναγνώσωμεν ἀντὶ τοῦ ἀἡσυχίαν ἠγάπων», ἀἡσυχίαν ἠγάγων», τὸ μὲν διότι κοινοτάτη εἶνε ἡ φράσις ἀἡσυχίαν ἄγειν» τὸ δὲ ὡς συμφωνῇ τοῖς ἐπομένοις ἀορίστοις «ἀνιστάντες ἐβρόησαν».

β) σελ. 16 στ. 4-7: «Μετὰ δὲ [τὸν πόλεμον ὑπάτων ἀποδειγμένων Σέξτου Ἰουλίου Καί[σαρος καὶ Λουκίου Φιλίππου μεταβολῇ ἐγεγόνει τῇ Ῥώμῃ. οὐσης] ἡσυχίης δὲ βεβαίως κατὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ῥώ[μην], κατὰ τὴν Ἰταλίαν ταύτην ἀδοκῆτως βαρ]ύτατος ἀνήθη πόλεμος».

Τὸ «κατὰ τὴν Ἰταλίαν ταύτην» ὁ κ. Δραγοῦμης¹ προέτεινε νὰ διορθωθῇ εἰς «κατὰ τὴν αἰτίαν ταύτην»: ἡμεῖς θεωροῦμεν ἀναγκασίαν τὴν λ. «Ἰταλίαν» διότι φανταζόμεθα τὸν συγγραφέα θέλοντα νὰ ἐκφράσῃ ἀντίθεσιν μεταξύ τοῦ ἀνωτέρω «ἡσυχίας δὲ βεβαίως κατὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ῥώμην» καὶ τοῦ «κατὰ τὴν Ἰταλίαν ταύτην ἀδοκῆτως βαρύτατος ἀνήθη πόλεμος». Ὁμοίαι ἀντίθεσις καὶ ἀλλαγῆ τῶν ἀποσπασμάτων τοῦ Ἀντιοχέως εὑρεται, ὡς ἐν σ. 23, ε «Μάριος ὃς μικρῶ πρόσθεν τῆς Ῥώμης ἐξελήλατο καὶ Κορνήλιος Κίννας — κατὰ τὴν Ἰταλίαν τὴν ἐμφύλιον αὐθις ἀνενεώσαντο ταραχὴν»· 27,5 ἀδιὰ πάσης ὠμότητος ἐπεξῆει τὴν τε πόλιν καὶ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν»· 29,1 ἀσύνθημα τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀνδράσι (ἔδωκε), λαθῶν ἀπαντας τοὺς τῆς Ῥώμης». Πλὴν τούτου, ἐν τῇ διορθώσει «κατὰ τὴν αἰτίαν ταύτην» ἡ ἀντωνυμία αὐταύτην κατ' ἀνάγκην θὰ ἀναφέρηται εἰς τὰ ἐπόμενα ὅπερ ἀποφεύγει ὁ Ἀντιοχεύς. Τὸ χωρίον ἐν τούτοις ὅλον δὲν παύει τοῦ νὰ ἔχῃ ἀνάγκην καὶ ἄλλων φροντίδων.

γ) σελ. 17 στ. 7 εὐποκῶσαι Ῥωμαίοις τοὺς ἀποστάτας ἠνάγκασε κέρ[ας] τε τὸτ' ἐν]τελὲς τῇ κινήσει τῶν ὑπηκόων ἐπέθηκεν».

Οὕτω μὲν ὁ ἐκδότης συνεπλήρωσεν, ὁ δὲ κ. Δραγοῦμης² ἀπέρας τε ἐς τὸ παντελὲς». Ἡμεῖς προτείνομεν ἀπέρας τε τοῦτ' ἐν]τελὲς» κατὰ τὰ καὶ ἀλλαχοῦ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως γεγραμμένα· 16,1 αὐτοῦ

¹ Ἐν Νέῳ Ἑλληνομνημονι Τόμ. Α' σ. 496.

² Ἐν Νέῳ Ἑλληνομνημονι Τόμ. Α' σ. 496.

πέρας τοῦ πρὸς τοὺς Γερμανοὺς ἐσχηκότος πολέμου»· 26,16 «εἰς τοῦτο δὲ ἐτελεύτων τὸ πέρασ οἱ πάντων ὀλεθριώτατοι . . . πόλεμοι». Εἰς πάσας δὲ ταύτας τὰς περιπτώσεις ἢ ἀντωνυμία «τοῦτο», ἐννοεῖται, ἀναφέρεται εἰς τὰ ἡγούμενα.

δ) σελ. 17 στ. 9. «Ὡς γὰρ δὴ πρότερον αὐτοῦ Σύλλ[α] κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον ἀριστεία, [καὶ νῦν αὖθις] ἐπονήθησαν».

Οὕτω μὲν ὁ ἐκδότης, καθ' ὃν θὰ ὑπῆρχε ταυτολογία μεταξύ τοῦ «αὐτοῦ Σύλλα» καὶ «καὶ νῦν αὖθις», ὁ δὲ κ. Δραγούμης¹ διορθοῖ αὖς γὰρ δὴ πρότερον, αὐτῶ νῦν Σύλλα κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον ἀριστεία βουλῆς ψήφῳ ἐπονήθησαν». Κατὰ τὴν διορθωσιν ἡμῶς ταύτην προσκρούει τις τῶ ἀριστεία ἐπονήθησαν». Καθ' ἡμᾶς ἀγνωστέον αὖς γὰρ δὴ πρότερον, αὖθις Σύλλ[α] κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον ἀριστεία [οἱ βάρβαροι] ἐπονήθησαν». Ὁ δὲ νοῦς ὡς πρότερον οἱ Κίμβροι καὶ οἱ Τεύτονας (σελ. 15,16), οὕτω νῦν οἱ ἀπυστάτι (Πελιγνοί, Μάρσιοι, Πικηνοί) ὑπὸ τοῦ Σύλλα ὑπετάχθησαν. Εὐρίσκεται δ' οὕτως ἡ λ. «ἐπονήθησαν» ἐν κυριολεξίᾳ.

ε) σελ. 20 στ. 19: «ἂ δὴ πολλὰ κατὰ τε αὐτοῦ καὶ τῆς Μετέλλης — ἐφυβρίζων καὶ κερτομῶν ὁ Ἀρίστω· * * * κατὰ τε τὴν πολιορκίαν * * *

Τὸ μὲν πρῶτον χάσμα ὀρθῶς συμβουλεύει ὁ κ. Δραγούμης² νὰ συμπληρωθῆ διὰ τοῦ «κατέχει» ἢ «ἐπέγχε», τὸ δὲ δεῦτερον ἡμεῖς ὡδε: «κατὰ τε τὴν πολιορκίαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐλοιδόρουν» παρπλαθόντες ἐκ τοῦ Πλουτ. Β. Σύλ. VI 24 «ὅτε τὴν Μετέλλην ἀπὸ τοῦ τείχους γεφυρίζοντες (οἱ Ἀθηναῖοι) ἐλοιδόρησαν». Θεωροῦμεν δ' ἀναγκαστικὴν τὴν προσθήκην τοῦ «(ἂ δὴ πολλὰ) κατὰ τὴν πολιορκίαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐλοιδόρουν» ὅπως ἐξ αὐτῆς νοηταί ὅτι Σύλλας ἐν θυμῷ ἔφερεν οὐ μόνον τὰ σκώμματα τοῦ Ἀρίστωνος ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν Ἀθηναίων, δι' ἃ μάλιστα ὁ Ἀντιοχεὺς ἐπιφέρει εὐθύς ἀμέσως: «Καὶ οὐδ' ἂν ὑπεξέδου τις Ἀθηναίων τὸ κακόν».

ς) σελ. 21 στ. 1: «τοῦτο δὲ ἕξι τῶν στρατευομένων οἱ Ῥωμαίων πολλοί». Διορθωτέον εἰς «τοῦτο δὲ καὶ τῶν συστρατευομένων οἱ Ῥωμαίων πολλοί»· πρῶτον μὲν ὅτι τὸ «στρατεύομαι» δὲν σημαίνει «συστρατεύομαι τινι», ἐξ ἄλλου δὲ ὅτι καὶ παρὰ Πλουτ.

¹ Ἐνθ' ἑνωστ.

² Ἐνθ' ἑνωστ. σ. 497.

ἐν Β. Συλ. XIV, 5 φέρεται αὐτοῦτο δὲ τῶν συγκλητικῶν, ὅσοι συν-εστράτευον».

(7) σελ. 26 στ. 18: αἰς τοῦτο δὲ ἐτελεύτων τὸ πέρυς οἱ πάντων ὀλεθριώτατοι καταστάντες Ῥωμαῖοις πόλεμοι, ὅ τε πρὸς τοὺς Πικηνοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ῥωμαίων».

Πάντως ὁ Ἀντιοχεὺς θὰ εἶχε γράψει αὐτὸ τε πρὸς τοὺς Πικηνοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ῥωμαίων ὑπηκόους» διότι οἱ Πικηνοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀποστάται (Μάραιοι, Πελλίγνοι) δὲν ἦσαν Ῥωμαῖοι ἀλλὰ Ῥωμαίων ὑπηκοὶ ὡς καὶ ἀνωτέρω 17,5 λέγεται αὐτὸ πρὸς τοὺς ὑπηκόους εἰστήκει Ῥωμαίων πόλεμος». Ἡ εἰκασίη δ' ἡμῶν αὕτη ἐνισχύεται ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ἄλλη τις λέξις μετὰ τὸ ἀλλοὺς Ῥωμαίων» εἶχεν ἐκπέσει, ἢ [ὄν], ἣν ὀρθῶς ὁ ἐκδότης προσέθηκεν α[ὄν] ἰταλικὸν προσ-ηγόρευσαν».

—Κτίστις ὄχι κτίτωρ. Ὁ ἐν Χίω κ. Γ. Ζολώτας ἐπέστειλέ μοι τὰ ἐξῆς: «Ἐν τῇ περὶ μονῆς τῆς Παμμακαρίστου ἀξιολόγῳ πραγματεῖᾳ γράφεται ἀπανταχοῦ κτίτωρ διὰ τοῦ ι, ὡς συγγενές ὄν δηλαδὴ τῷ κτίζω καὶ τῷ κτίσις, μόνον δ' ἐν σελίδι 292 γράφεται κτίστις. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μόνον εἶνε ὀρθόν, καὶ ὁ ὅρος αὐτός μόνον εἶνε ἀκριβής εἰς δήλωσιν τοῦ ἰδρυτοῦ κτίσματος ἢ ἰδρύματος τινος, ἐὰν θέλωμεν νὰ λάβωμεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κυρίου ῥήματος κτίζω. Τὸ κτίτωρ εἶνε ἀνύπαρκτον καὶ ἀχρηστον, καὶ ἂν δὲ ὑπῆρχε, θὰ ἐλέγετο κτίστωρ, ἐσχηματίσθη δὲ κατὰ παραντίληψιν τοῦ μόνου ὀρθῶς ἔχοντος βυζαντιακοῦ κτήτωρ, ὡς ἐσχηματίσθη καὶ ἄλλο ἐκ τοῦ κτίζω ἀνυπόστατον καὶ ἀδύνατον ὄνομα, τὸ κτίριον ἀντὶ τοῦ κτίσμα κατὰ ἡμαρτημένην ἀναλογίαν πρὸς τὰ ὁμόφωνα παρ' ἡμῖν εἰς τῆριον ῥηματικά οὐδέτερα (κριτήριον, ποτήριον κτλ.). Οἱ Βυζάντιοι τῶν μέσων χρόνων ἐκλαθόντες ἀπ' ἄλλης κυρίας ὄψεως τὴν σχέσιν τοῦ ἰδρυτοῦ ἢ κτίστου πρὸς τὸ κτίσμα, ἐκ τῆς τοῦ κτήτορος πρὸς τὸ κτήμα, ἧτις παριστᾶ ἐν ταύτῳ καὶ τὴν μᾶλλον διηνεκῆ σχέσιν, τὴν κτήσιν, ὠνόμαζον κτήτορα οὐ μόνον τὸν κύριον ἀλλὰ καὶ τὸν ἰδρυτὴν τοῦ κτήματος, καὶ τηροῦσι τὴν γραφὴν ταύτην πάντοτε καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παράγωγα: κτητορικὴ μονή, ἐκκλησία (= ἡ ιδιόκτητος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν καθολικὴν, τὴν ἀνήκουσιν ὅλην τινὶ καινότητι ἢ ἐνορίᾳ)· καὶ κτητορικὸν γράμμα, ἢ τυπικόν, τὸ καθορίζον τοὺς ὅρους τῆς ἰδρύσεως

μονῆς τινος, ἢ νεοῦ, ἢ ἄλλου εὐαγοῦς καθιδρύματος· καὶ κτητορικὸν ἀπλῶς τὸ σύνταγμα ἢ πόνημα περὶ ιδρύματος τοιούτου, περιέχον τὴν ἱστορίαν, τὰ κτήματα καὶ ὅτι ἄλλο σχετικὸν πρὸς αὐτό. Κακῶς γράφουσι δια τὸ Κτητορικὸν καὶ τὸν ὄρον τοῦτον ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ Βυζαντιανοῦ Κτητορικὸν οἱ πλείστοι τῶν ἡμετέρων, νομίζοντες ἐσφαλμένον τὸ ὀρθόν η.

— **Κρικκεσιμέ - Κουρουτσεσιμέ.** Ὁ αὐτὸς κ. Γ. Ζολώτας ἐγράψέ μοι τὰ ἐξῆς. Τὸ ἐν σ. 287 τοῦ Α' Τόμου τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονοῦ ἀναφερόμενον ἐκ παλαιότερου ἐγγράφου μνημεῖον Κρικκισιμέ, ἐνθα ὑπῆρχον τὰ ὀσπίτια τῆς Κυρὰ Μάρθας, εἶνε τὸ ὕστερον ἄχαι καὶ νῦν ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ ὁχθῇ τοῦ Βοσπόρου χωρίον Κουρουτσεσιμέ, ἢ Ξηροκορῆνη τῆς πρὸ ἡμῶν γενεᾶς καὶ τῆς πρὸ ταύτης, ἐν ἣ καὶ ἡ Σχολή τοῦ Γένους ἀπ' ἀρχομένου τοῦ 13' αἰῶνος. Ἡ παρ' Ὀθωμανοῖς λέξις Tshesimé, ἢ δηλοῦσα τὴν κρήνην, προσφέρετο καὶ προφέρεται ἀκόμη καὶ σήμερον ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων Κεσιμές καὶ ἀπὸ τῆς αἰτιατικῆς τὸν Κεσιμέν, Γκεσιμές. Οἱ Χῖοι μόνον οὕτω λέγουσι τὸν ἀπέναντι τῆς πόλεως Χίου Τσεσιμέν, Γκεσιμέν, καὶ τὸν κάτοικον Γκεσιμελάν. Κατὰ Σκαρλάτον τὸν Βυζάντιον ἐν σελ. 187 σημ. τοῦ Β' Τόμου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Κουρουτσεσιμές λέγεται ὑπὸ τῶν Τούρκων ὀρθότερον Κουρουκεσιμές, ἤγουν Ξηρὸς καὶ ἀπότομος βράχος. Πιθανώτατα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ κατὰ Σκαρλάτον ὀνομασίᾳ λαμβάνει ἡ προφορὰ τοῦ Τσεσιμέ ὡς Κεσιμέ, ὅχι δὲ ἡ τὸ τέμνειν δηλοῦσα τουρκικὴ ῥίζα κέσ-, ὅποθεν ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτόμου κρημοῦ η.

— **Κατσιδέλλος** Ἄναφερόμενος εἰς τὰ ἐν τῷ Τόμῳ Α' σ. 439 τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονοῦ γραφέντα ἐπέστειλέ μοι τὰ ἐξῆς ὁ ἐν Ληξουρίῳ φίλος κ. Ἡλίας Τσιτσέλλης:

« Οἰκογένεια ἐν χωρίῳ Βουνὶ τοῦ πρώην δήμου Κατωγητῶν ἐπαρχίας Πάλης Κεφαλληνίας, τανῦν δήμου Παλέων, σφίεται Κατσιδέλλης μετὰ τοῦ παρεπωνύμου Πετροτσακάλος. Ἐπίσης συνοικία τις ἐξ ἀγροτῶν κατοικουμένη εἰς τὰς δυτικὰς ἀνωφερείας τῆς πόλεως τοῦ Ἀργοσταλίου καλεῖται ἔτι Κατσιδελάτο, καὶ ναὸς ἐκεῖ παλαιὸς σφίεται τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἑστὸ Κατσιδελάτο, ἀνήκων τῷ οἴκῳ τῶν Πινατόρων. Πολὺ πιθανὸν ὅτι ἐκεῖ ἦτο συνοικισμὸς Ἀθιγγάνων (κατσιδέλων) καὶ τιμᾶριον, ὡς

καὶ ἐν Κερκύρα ἦτο τοιοῦτον. Ἐν δὲ παλαιστάτοις συμβολαίοις ἀπῆντησα κατισίβελα, κτήματα χέρσα ἀνήλοντα εἰς τιμάριον. Ἡ σημερινὴ αὕτη ἀγεί με νὰ γράψω καὶ τὰ ἐξῆς. Τὰ κτήματα τῶν τιμαρίων, ἢ προαγίων παλαιότερον, καθ' ὃ ἐκτεταμένα δὲν ἐκλλισσοῦντο ἰκανῶς, καὶ πολλὰ ἐγκατελιμπάνοντο· ὅθεν φέουδα καλοῦνται ἐπὶ τὰ ἐγκαταλελειμμένα κτήματα, τὰ ὅλως ἀπρόσοδα καὶ μεμικρυσμένα, διὸ καὶ κτάρα. Τὰ φεουδιασμένα σου, δηλ. τὰ κτήματά σου ἄτιχ εὐχουμι νὰ ἐγκαταλειφθοῦν. Ὅπως λοιπὸν καὶ ἡ λέξις φέουδα (feudum), οὕτω πιθανῶς καὶ ἡ λέξις κατισίβελον ἐσήμανε τὸ ἀνήκον εἰς τιμάριον Ἀθιγγάνων κτήμα, καὶ μετχγενέστερον ἐλέγετο ἐπὶ παντός κτήματος τιμαριωτικοῦ.

— **Καίσαριος Δαπόντες καὶ Θωμάς Μανδακάσης.**

Ὁ ἐκ τῶν μαθητῶν μου κ. Νικόλαος Γ. Γεωργάρας, τελειόφοιτος τῆς φιλολογίας, ἐπέστειλέ μοι ἐκ Σκοπέλου τῆ 23 Νοεμβρίου τὰ ἐξῆς·
« Ἀναγινώσκων τὰς κατὰ τῶν τυπογράφων τῆς Βενετίας αἰτιάσεις τοῦ Καίσαριου Δαπόντε καὶ τοῦ Παχωμίου Ρουσάνου ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ Β' σ. 337 κ. ἐξ., παρατήρησα ὅτι δὲν ἀναγράφεται ἐκεῖ ὁ ἀντιγραφεὺς ἢ ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν, καθ' οὗ στρέφονται κατὰ τὸ ἡμισυ αἱ δομεῖται τοῦ πολλοῦ συμπολίτου μου Δαπόντε αἰτιάσεις. Πάραυτα δ' ἀνεμνήσθην ὅτι ἀναγνώσας ποτὲ ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τοὺς Λόγους Πανηγυρικοὺς διὰ στίχων αὐτοῦ, οὗς ἐξέδωκεν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1779, εἶδον ἐν τέλει ὅτι ὁ Θωμάς Μανδακάσης, λόγιος ἰατρός ἐκ Μακεδονίας¹, ἐπιμεληθεὶς ἐν Λειψίᾳ τῷ 1766 τὴν ἐκδοσιν τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν, ἠμαύρωσε κατὰ πολλὰ τὸ ἔργον². Τοῦτο δὲ παρατήρησα κητόπιν ὅτι ἀναγράφει καὶ ὁ κ. Κ. Σάθα ἐν Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ σ. 503· πρβλ. καὶ Γ. Ζαβίρα Νέαν Ἑλλάδα ἐκδ. Γ. Κρέμου σ. 391.

Νῦν, ἰδὼν τὰς ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι νέας ἀνεκδότους αἰτιάσεις τοῦ Καίσαριου, ἐζήτησα παρά τινος τῶν ἀπογόνων τῆς οἰκογενείας Δαπόντε, τοῦ κ. Στεφάνου Γ. Πρατῆδου (οἱ ἐξ ἀρρενογο-

¹ Περὶ τούτου ἰδὲ Κ. Σάθα Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν σ. 554 κ. ἐξ.

² Τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Σάθα αὐτόθι σ. 503 καὶ 555 ἀναφερομένων ποιημάτων τοῦ Μανδακάση τῶν ἐπιτασσομένων τῷ πρώτῳ τόμῳ (βιβλίῳ κατὰ Δαπόντε) τοῦ Καθρέπτου λείπει ἐν τῷ κώδικι τὸ ἐπίγραμμα πρὸς ἔπαινον τῆς βίβλου καὶ τοῦ συγγραφέως.

νίας απόγονοι δυστυχῶς ἐξέλιπον πρό τινος), ἐν ἀντίτυπον τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν, ἐν ἀποκταστήσω εἰ δυνατόν κριτικῶς τὸ διαταραχθὲν ὑπὸ τοῦ τυπογράφου τρίτον μέρος τῆς Θυσίας (τῆς κόρης) τοῦ Ἰερθᾶε. Ἄλλα παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀνεκάλυψα ὅτι τὸ εὐγενῶς παρασχεθὲν μοι ἀντίτυπον τοῦτο καὶ κατὰ τι ἄλλο ὄν ἀξιόλογον εἶναι, ἐπεξεργασμένον καὶ διορθωμένον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Καισαρίου Δαπόντε. Εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο, ἂν ἐξεδίδετο καὶ πάλιν ὁ Καθρέπτης τῶν Γυναικῶν κατ' αὐτὸ τὸ πολλαχῶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως διορθωμένον ἀντίτυπον. Περὶ τοῦ ἀντιτύπου τούτου ἀναγινώσκωμεν ἐν φύλλῳ 6⁶ τῆς εἰς τὴν Ἑλένην Μαυροκορδάτου ὁδομῆν τοῦ Γρηγορίου Ἰωάννου (Καλλιμάχη) Ἀφιερώσεως τὸ ἐξῆς σημείωμα, ὅπερ εἶναι κεκαλυμμένον διὰ χάρτου καλῶς ἐπικολληθέντος: τοῦτο τὸ βιβλίον, ὠνομάζεται Καθ' ἱέρπτης τὸν γυναικῶν: ἐστάλη δὲ ἀπὸ | τὸν κεσάριον, τὸν ἀδελφόν μου σωφόν | τε, καὶ πλάτονα. Καισάριον, καὶ περιέχει πάνσαν ἱστορίαν, καὶ¹ δαπόντε. — Καισάριος δαπόντες εὐχέτης. Ἄρα διορθωθὲν ὅπως σήμερον ἔχει ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Καισαρίου εἰς τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, πάντως μετὰ τὸ 1775 διὰ τὸ ἐν αὐτῷ αὐτόγραφον ποίημα τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου Δ' περὶ οὗ λέγω εὐθὺς κατωτέρω.

Διορθώνει δ' ἐν αὐτῷ ὁ Δαπόντες πλὴν ἄλλων πολλῶν λέξεων τὸ διαταραχθὲν τρίτον μέρος τῆς Θυσίας τοῦ Ἰερθᾶε ὡς ἐξῆς.

Ἀπὸ τοῦ ἐν σ. 65 στίχ. 2 « καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶ σώζει, διαιωνίζει ». διαγράφων τοὺς δύο ἐπομένους στίχους, παραπέμπει εἰς τὸν πρὸς αὐτὸν συνεχόμενον ἐν σ. 72 στίχ. 1 « Καλότυχη εἶσαι λοιπὸν σὺ κόρη καὶ κυρία ». Ἀπ' αὐτοῦ τοῦ στίχου τὸ κείμενον προβαίνει ὁμαλῶς μέχρι τοῦ ἐν σ. 78 στίχ. 8 « καὶ ὁδὸς τούτου καὶ τιμὴ τοῦ θρήνου νὰ φανῆτε », ἧ συνάπτεται ὁ ἐν σ. 65 στίχ. 5 « ὅτι ἡμεῖς δὲν εἰμεσθεν ἄξιας γιὰ θρηνοφδίαν ». Ἀπ' αὐτοῦ πάλιν τοῦ στίχου τὸ κείμενον προβαίνει ὁμαλῶς μέχρι τοῦ ἐν σ. 71 τελευταίου στίχου « Τώρα λοιπὸν ὕς

¹ Τὰς πέντε ταύτας λέξεις, φαίνεται, προσέθηκε βραδύτερον ἀνεπιστάτως, ὅτε ἤδη εἶχε γράψει: Καισάριον

Ἰδαπόντε, δι' ὄντινα ἤθιλε λόγον. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὕστερον ἐπλήθυνε εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ νὰ σημειώσῃ καὶ τί περιέχει τὸ βιβλίον, ὅπως ἀνεπιστάτως προσέθηκεν αὐτὸ μεταξὺ, καὶ δὴ καὶ ἀτελές (καὶ . . .).

κράζωμεν καὶ τὴν παλαιωτάτην», ὡ συνάπτεται ὁ ἐν σ. 78 στίχ. 9 «καὶ τὴν ἀόρατον Ἥχῳ καὶ πολυμαθεστάτην» μέχρι τέλους.

Ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ Μέρους Τρίτου τῆς Θυσίας τοῦ Ἰεφθάε ἐν σ. 81 σημειώνει: ἰδέται ἀναγνώσται (sic) ἰδέτε ἀδελφοί, πόσα πολλά, καὶ πόσο μεγάλα σφάλματα, καὶ | διαφθορὰν ἔκαμαν ὁ ἀντιγραφεύς, ὁμοῦ καὶ ὁ τυπογράφος. οἱ ἀθεόφοβοι, | ἕως ἐδῶ μόνον, ἀμὴ ἕως τέλους πόσα;

Ἐν σ. 98 γράφει: Τέλος τῆς Ἰεφθάε θυσίας.

Διὰ τούτων αἰρονται νῦν καὶ ἡ ἐν σ. 345 τοῦ Τόμου Β' τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος προενεχθεῖσα ἀμφιβολία περὶ τῆς τυπώσεως τῆς Θυσίας τοῦ Ἰεφθάε καὶ ἡ εἰκασία, ὅτι θ' ἀπετέλεσεν αὐτὴ ἴδιον βιβλίον οὗ «ὁ ἀκριβὴς τίτλος καὶ τὸ ἔτος τῆς τυπώσεως μένει ἄγνωστον». Ἐτυπώθη μὲν αὐτὴ ὀλόκληρος ἐν τῷ Καθρέπτη τῶν Γυναικῶν ἐν Λειψία, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς τῶν στίχων διαταράξεως. Εἴμεθα δὲ νῦν εὐτυχεῖς, διότι ἐπηνώρθωσε ταύτην αὐτὸς ὁ συγγραφεύς.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν δικτάραξιν ταύτην τῶν στίχων καὶ τὴν ἐσφαλμένην ἐκφορὰν πολλῶν λέξεων ἐν τῷ ἐν Λειψία τυπωθέντι Καθρέπτη τῶν Γυναικῶν, ὧν ὑπευθύνους καθιστᾷ ὁ Δακπόντες τοῦτο μὲν τὸν ἀντιγραφεὰ Θωμᾶν Μανδακάσην, τοῦτο δὲ τὸν τυπογράφον, σφίζεται ἐν τῷ πρώτῳ παραφύλλῳ τοῦ χαρτοδέτου ἀντιτύπου τοῦ κ. Πραΐδου ἀξιόλογον ποίημα τοῦ ἐκ τῆς θεσσαλικῆς Ζαγοράς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Καλλινίκου Δ', φίλου τοῦ Δακπόντε, ὑπερ αὐτόγραφον ὃν ἐκδίδω ἐνταῦθα ἀπαρράλλακτως.

† Πατριάρχης Καλλίνικος¹

«Νὰ διορθώσῃ θέλησε Θωμᾶς ὁ Μανδακάσης
Καθρέπτην τὸν τῶν Γυναικῶν μετὰ σπουδῆς ἀπάσης,
ὡς γράφει μόνος του αὐτὸ, καὶ ἄλλα νὰ προσθήσῃ
νοῦς αὐτοῦ ποιήματα, καὶ ἄλλα (sic) νὰ ἀφαιρέσῃ.
Μὴ ἔχων ὁμοῦ δύναμιν αὐτὸς εἰς στιχουργίαν,
μηδὲ εἰς στίχους τοὺς ἀπλοῦς ὡς βλέπεις ἐμπειρίαν,

¹ Ἐὰ γράμματα πολὺ διαφέροντα τῶν τοῦ Δακπόντε εἶναι πάντα τοῦ μικρογραμμάτου ζυθμοῦ. Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα ἐμεγαλογράφησα ὅσα ἦτο ἀνάγκη. Σημειοῦται ὅτι ἐν πάσι σχεδὸν τοῖς στίχοις εἰς τὸ τέλος θέτει ὁ Καλλίνικος τελείαν στίχων.

ἔφθειρε λίαν συγγραφὴν, ἀντὶς νὰ διορθώσῃ,
 ἔθεν καὶ μῆτε ἔπρεπεν εἰς τύπους νὰ ἐκδώσῃ.
 Κεὶ τοῦτο ὁ Καισαρίου με γραμμὰ ἐδικόν του
 τὸ ἐσημείωσε σ' ἡμᾶς, καὶ ἰδιόχειρόν του
 ἔτι πρὸ χρόνου ἔστειλε τὴν βίβλον νὰ ἰδοῦμεν
 τὴν ἰδιόχειρον αὐτοῦ καὶ νὰ τὴν στοχασθοῦμεν.
 Καὶ παραβάλλοντες αὐτὴν, με τὰύτην τυπωθεῖσαν,
 παραλλοχμένην εὔρομεν λίαν ἀμυρωθεῖσαν
 ἀπὸ τοῦ κάλλους ποιητοῦ καὶ τὴν γλυκύτητά του,
 ἣν δίδει εἰς τοὺς στίχους του, καὶ τὰ ποιήματά του.
 Ἄς ἔχῃ ὁμοῦ τὴν εὐχὴν ἡμῶν, καὶ τοῦ Κυρίου,
 ὁ Μανδακάσης ὁ Θωμᾶς καὶ τὴν τοῦ Καισαρίου,
 ὅπου τύποις ἐξέδωκε, κέπολυπλασιάσθη,
 καὶ εἰς τὴν κέλλαν ποιητοῦ ποῦ δὲν ἐνταφιάσθη,
 καθὼς συγγράμματα ἡμῶν μέλλουσι νὰ χαθῶσι
 μετὰ τὸν θάνατον ἡμῶν, καὶ ἄλλων νὰ γενῶσι.
 Πολλοὺς γὰρ στίχους καὶ ἡμεῖς φίλε καὶ χιλιάδας
 συνθέσαμεν ἐκάμχμεν πολλὰς τε μυριάδας,
 ἥ ὁμοῦ δὲν ἠξιώθημεν ἀπὸ τὰς περιστάσεις
 τὰς καιρικὰς, καὶ διωγμοὺς, τύχης ἐπαναστάσεις
 καὶ φθόνου τὰς καταδρομὰς, τριπλὰς (sic) τὰς ἐξορίας
 καὶ πόνους τοὺς τοῦ σώματος, δεινὰς τῆς ἀσθενείας,
 καὶ τοὺς δεσμοὺς τῶν ὀρισμῶν, διὰ νὰ τυπωθῶσι
 τινὰ τούτων νὰ στείλωμεν, καὶ νὰ διαδοθῶσι
 εἰς ἄλλους, καὶ τοὺς φίλους μας, ὁμοῦ ἡ χεὶρ Κυρίου
 ἢ πανσθενῆς, καὶ παναλκῆς Θεοῦ ὑπεραγίου,
 ἐλπίζομεν νὰ τυπωθοῦν διὰ συγγράμματά μας
 οὐ μόνον τὰ ὠφέλιμα ἀπτά (sic) πονήματά μας
 καὶ ἀναγκαῖα εἰς πιστοὺς, ξένους καὶ ἐγχωρίους,
 καὶ ἱερεῖς, πνευματικῶν, οἰκείους, ἀλλοτρίους,
 ἢ καὶ νὰ πέσωσιν αὐτὰ εἰς τινὰ Μανδακάση
 φιλομαθῆ νὰ τὰ ἰδῆ, καὶ νὰ τὰ διαβάσῃ,
 κέκεῖνος βεβασιότατα θέλει νὰ τα τυπώσῃ
 πρὸς ὄφελος τοῦ γένους του με τύπους νὰ ἐκδώσῃ.
 Μισθαποδότης δὲ Θεὸς δώσῃ (sic) αὐτῷ ὑγείαν,

εἰς τὴν προῦσαν τὴν ζῶην, καὶ ἄρξην εὐτυχίαν
εἰς δὲ τὴν μέλλουσαν ζῶην ἀγγέλων συντροφίαν,
δικαίων, καὶ ἁγίων τε, καὶ θεῶν βασιλείαν.

† Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος
Ἰνδιχτ. ηῆς (μονοκονδυλιακῶς).

Τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ποίημα, γεγραμμένον εἰς ῥέοντασ στίχους καὶ γλώσσῃ καλῆ, ἐποίησεν ὁ Καλλίνικος τῷ 1775 (= Ἰνδιχτ. ηῆ) πιθανῶς ἐν περιόδῳ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπου καὶ κατέλιπε τὸ ἀντίτυπον εἰς τὸν ἐν τῇ μονῇ Σηροποτάμου μονάζοντα φίλον του Καισάριον. Ἐν αὐτῷ δεικνύεται λίαν συγγνωμονικὸς πρὸς τὸν Μανδακάσην εὐποῦ τύποις ἐξέδωκε, κέπολυπλασιάσθη καὶ εἰς τὴν κέλλαν ποιητοῦ ποῦ δὲν ἐνταφιάσθη ἐπιθυμῶν δὲ σφοδρῶς τὴν διάδοσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ, εὐχετὰ νὰ εὑρεθῇ ἔστω καὶ τις Μανδακάσης, φιλομαθῆς δὲ ὡς αὐτός, ὅπως ἐκδώσῃ ταῦτα. Ὁ Καλλίνικος Δ' ἐγένετο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1757, διαδεχθεὶς τὸν ἐξωσθέντα Κύριλον Ε'. Ἀλλὰ μετὰ ἕξ μηνῶν καὶ ὀκτὼ ἡμερῶν θορυβώδη πατριαρχεῖαν ἐξέπεσε καὶ αὐτός, ἀναβάντος εἰς τὸν θρόνον τοῦ Σεραφεῖμ Β'. Ζήσας δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ζαγορᾷ, συνέγραψε Κατάλογον τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Πατριαρχῶν, Λογογραφικὴν ἀντίρρησην κατὰ τῆς βίβλου Εὐσταθίου καὶ Χριστοφόρου Καλοῦ. Ποιήματα κλπ.¹)

Ἀργότερον δ' ἐπιστείλας καὶ πάλιν ὁ κ. Γεωργάρας προσέθηκε τάδε·
«Ὁ Δακόντες ἐν τῇ σ. 13 τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν μετὰ τὸν στ. 28 «ἐδόξασε τὸν Κύριον, τὸν ποιητὴν καὶ κτίστην» σημειώνει: «ἐδῶ ἄφηκαν 44 στίχους». Μετὰ δὲ τὸν ἐν σ. 31 στίχον 19 «κάμνωντας ὡς θεοσεβῆς καὶ τὴν εὐτέθειάν του» προσθέτει: «μ' αὐτὸ εἰς ὅλους δείχνωντας καὶ τὴν εὐλάβειάν του». Ἐννοεῖται, ἐν τῇ Θυσίᾳ τοῦ Ἰεφθάε. Νῦν εἰκάζω, ὅτι τὸ «Δέσποτά μου» ἐν σ. 340 τοῦ Β' τομοῦ τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος ἴσως ἀναφέρεται εἰς τὸν Πατριάρχην Καλλίνικον Δ'. Μήπως οὗτος εὑρίσκετο ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ Σηροποτάμου μονάζων; »

¹ Κ. Σάβα Νεοελληνικὴ Φιλολογία σ. 604.